

Preporuke EU

Sastanak Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku između EU i BiH

Sarajevo, 25.-26. januar 2017.

OPĆENITO:

1. Komisija je pozdravila 1. sastanak Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku koji se održava u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u Sarajevu kao odličnu priliku za razmjenu mišljenja i iskustava o ekonomskim kretanjima u BiH
2. Komisija je zahvalila na blagovremenoj dostavi materijala za diskusiju prije sastanka.

EKONOMSKA I FINANSIJSKA PITANJA

3. Komisija je u uvodnom izlaganju ukazala na ključne izazove sa kojima se suočava zemlja, kao što su visoka nezaposlenost i nizak nivo ulaganja, zbog lošeg poslovnog okruženja. Komisija je konstatirala da je dinamika rasta u posljednje vrijeme niža nego što se očekivalo. Očito je da BiH ne iskorištava svoje razvojne potencijale i potrebne su održive reformske mjere kako bi se značajno poboljšao životni standard njenih građana. Poboljšanje efikasnosti javne uprave, povećanje javnih investicija i jačanje poslovnog okruženja izdvojene su kao neke od ključnih reformskih oblasti. Komisija je također naglasila kako u najvećoj mjeri zabrinjava činjenica da tržište rada ne funkcioniše zbog čega je nivo nezaposlenosti neprihvatljivo visok. Komisija je pozdravila usvajanje novih entitetskih zakona o radu. Međutim, sada je ključno provesti zakone i smanjiti rigidnosti, uključujući i poresko opterećenje rada.
4. Nadalje, Komisija je ukazala na izazove u oblasti javnih finansija, kao što su veliki i neefikasni državni sektor, visok udio tekuće potrošnje, nedavno zanemarivanje kapitalnih investicija, kao i nedostaci u naplati poreza i upravljanju. Ovi nedostaci ugrožavaju fiskalnu održivost i podrivaju doprinos javnih finansija za potporu rastu. Komisija je pozdravila mjere preduzete za jačanje fiskalnih okvira i ograničavanje tekuće potrošnje, između ostalog u kontekstu programa MMF-a. Komisija je pozvala vlasti da nastave s programom MMF-a i da preduzmu

neophodne mjere kako bi se omogućila uspješna revizija programa.

5. Što se tiče vanjskog bilansa zemlje, Komisija je konstatirala nedavni napredak u pogledu deficita tekućeg računa, ali je izrazila zabrinutost u vezi sa nedavnim padom direktnih stranih ulaganja, te pozvala vlasti da pojačaju napore ka poboljšanju poslovnog okruženja.
6. Kada je u pitanju finansijski sektor, Komisija je uzela u obzir da je zakonodavstvo u bankarskom sektoru u posljednje vrijeme unaprijeđeno i naglasila važnost brze provedbe ovih novih propisa u svim dijelovima zemlje. Značajan korak učinjen je nedavnim jačanjem nadzora nad bankarskim sektorom. Zabrinjavajući je nizak rast kreditiranja, posebno privatnih preduzeća, jer to ukazuje na lošu investicijsku klimu, te slabu potražnju za kreditima. Sveukupno gledano, Komisija je pozvala vlasti da brzo provedu novousvojene propise i da dalje jačaju saradnju i koordinaciju nadzora nad bankarskim sektorom.
7. Komisija je primila k znanju informacije o događanjima u oblasti javnih finansija koje su predočene, posebno o niskim stopama realizacije javnih investicija. Sa žaljenjem je konstatirala da nisu dostavljeni mjesečni pokazatelji prihoda i rashoda i pozvala vlasti da ubrzaju aktivnosti na usklađivanju postojećeg računovodstvenog okvira sa standardima i metodama EU. Ovo je od posebnog značaja za BiH koja je nedavno podnijela zahtjev za članstvo u Evropskoj uniji. Komisija je također pozvala vlasti da unaprijede učinkovitost javne uprave i kvalitet javne potrošnje.
8. Što se tiče funkcioniranja tržišne ekonomije u zemlji, Komisija je primila k znanju predočene mjere. Iako je postignut određeni napredak u poboljšanju poslovnog okruženja, potrebno je uložiti dodatne napore, posebno u cilju provedbe usvojenih izmjena. Dugotrajne procedure i dalje ometaju otvaranje i zatvaranje firmi, čime se odlažu i obeshrabruju hitno potrebna ulaganja.
9. Komisija je pozvala vlasti u BiH da unaprijede dostupnost i aktuelnost statističkih podataka, posebno o komponentama potražnje i tržišta rada.

UNUTRAŠNJA FINANSIJSKA KONTROLA U JAVNOM SEKTORU

10. U pogledu upravljanja javnim finansijama i unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru, Evropska komisija je pozitivno ocijenila usvajanje Strategije upravljanja javnim finansijama u institucijama BiH i zatražila da se strategija dostavi Komisiji (na engleskom jeziku). Komisija je također pozvala Bosnu i Hercegovinu da dostavi nacrt cjelodržavne

strategije ili komentare (nakon objedinjavanja entitetskih strategija i prije usvajanja). Komisija je pozitivno ocijenila i uključivanje unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru u Reformsku agendu i uvođenje osnovnih zakonskih odredbi. Istovremeno, Komisija je naglasila potrebu za jakim političkim vodstvom i podrškom najviših rukovodilaca kako bi se osigurala provedba dogovorenih reformi, potrebu za koordinacijom između ministarstava finansija na svim nivoima, Ureda koordinatora za reformu javne uprave i vladinim sekretarijatima. Također je podsjetila na potrebu povezivanja tekućeg upravljanja javnim finansijama i reforme javne uprave. Pored toga, potrebno je uložiti napore kako bi se osiguralo odgovarajuće osoblje.

11. Što se tiče unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru kao novog modela u cilju boljeg upravljanja, potrebna je otvorenija politička podrška, koordinirano strateško upravljanje i predanost višeg rukovodstva. Komisija očekuje ažurirane dokumente o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru u kojima će se rješavati pitanja nedostataka postojećeg sistema i odrediti mapa puta za reformske aktivnosti. Što se tiče sistema finansijskog upravljanja/unutarnje kontrole, Komisija naglašava važnost finaliziranja pravnog okvira, uključujući i uvođenje rješenja za decentraliziranu odgovornost rukovodilaca i integraciju upravljanja rizikom. Prepoznat je napredak u pogledu uspostave decentralizirane interne revizije, pri čemu treba izbjeći premale jedinice (<3 osobe) koje bi ugrozile usklađivanje sa međunarodnim standardima, te u tome kontekstu treba razmotriti uspostavu zajedničkih službi.

STATISTIKA

12. Što se tiče statistike, Evropska komisija je pozitivno ocijenila završetak i objavljivanje rezultata popisa stanovništva i domaćinstava, što je važno postignuće. Rezultati se sada mogu koristiti za daljnji razvoj statistike. Komisija je podsjetila BiH na važnost potpune realizacije preporuka Međunarodne posmatračke misije u vezi sa arhiviranjem i uništavanjem popisnog materijala, kao i sa diseminacijom.
13. Komisija smatra da je poljoprivredni popis važan korak ka unapređenju poljoprivredne statistike i stavljanju na raspolaganje podataka za poljoprivredne politike. Stoga je pozvala BiH da razmotri mogući vremenski i pravni okvir za poljoprivredni popis.
14. Komisija je također ukazala na važnost daljnjeg unapređenja proizvodnje statističkih podataka u cilju potpunog usklađivanja sa standardima EU, te

naglasila potrebu da se prikupe i objedine statistički podaci sa nižih nivoa u cjelodržavne skupove podataka. Razvoj makroekonomske statistike, uključujući i provedbu uredbe ESA2010, ostaje prioritet. Dugoročni planski dokument, kao što je master plan za nacionalne račune, je važan za razvoj ovog sektora. Potrebno je da BiH finalizira klasifikaciju institucionalnog sektora. U pogledu socijalne statistike, razgovarano je o budućim prioritetima kao što je uvođenje istraživanja prihoda i životnih uvjeta, te kontinuiranog istraživanja radne snage. Istovremeno, Komisija je svjesna da postoje ograničenja u pogledu kapaciteta zavoda za statistiku, s jedne strane, i sve veće potražnje za statističkim podacima, s druge strane, kako BiH napreduje na putu ka članstvu u EU.

15. Komisija je također podstakla BiH da razmotri i predložiti izmjene i dopune Zakona o službenoj statistici, te vremenski okvir za ove izmjene i dopune.

ANEKS - Pitanja Evropske unije/aktivnosti koje treba poduzeti i dodatne informacije koje Bosna i Hercegovina treba dostaviti Komisiji što je prije moguće:

1. Komisija će poslati jedan broj pitanja koja se tiču kvaliteta javnih finansija (tačka 5.3 dnevnog reda).
2. Pod tačkom 6. dnevnog reda (Poboljšanje funkcioniranja tržišne ekonomije), Komisija je zatražila dodatne pismene informacije o strategijama podrške za MSP (mala i srednja poduzeća).
3. Komisija je također pozvala BiH da dostavi ažurirane podatke o razvoju državne pomoći na različitim nivoima vlasti, te najnoviji godišnji izvještaj o državnoj pomoći.
4. Komisija je također zatražila ažurirane i detaljnije podatke o privatnim i javnim investicijama.
5. U oblasti upravljanja javnim finansijama i unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru, Komisija je pozvala Bosnu i Hercegovinu da dostavi ažurirane informacije o najnovijim događanjima u ovima oblastima, kao što je rečeno na sastanku, i da dostavi na engleskom jeziku strategiju upravljanja javnim finansijama kao i nacrt cjelodržavne strategije upravljanja javnim finansijama (nakon objedinjavanja entitetskih strategija) prije usvajanja.